

Nőtt a szélsőségesek társadalmi hatása

A Magyar Antirasszista Alapítvány és a Political Capital közös közleménye
2008. október 16.

A Magyar Antirasszista Alapítvány (MARA) alapításának évétől, 2008-tól kezdve minden esztendőben Látlettel címmel áttekintést készített a rasszizmus hazai helyzetéről. A Political Capital által készített tanulmány szerint az utóbbi két év eseményei a hazai antiszemita és rasszista közbeszédben minőségi változást eredményeztek. Az előítéletek megjelenését korábban visszafogó gátak szakadtak át a hazai nyilvánosságban, és ezzel összefüggésben növekedett az előítéletes közbeszéd és a szélsőségesek potenciális társadalmi bázisa.

A Magyar Antirasszista Alapítvány (MARA) alapításának évétől, 2008-tól kezdve minden esztendőben Látlettel címmel a rasszizmus helyzetét áttekintő tanulmányt készített. Az Alapítvány célja továbbá, hogy támogasson minden olyan egyéni és csoportos kezdeményezést, amely az egyetemes humanizmus értékeit képviselve elemzi és kritizálja a rasszizmus kialakulásának szociális, gazdasági, kulturális és politikai összetevőit. Segíteni kívánja olyan társadalmi kezdeményezések támogatását, amelyek fellépnek a faji megkülönböztetés minden formája ellen, ideértve a nemzetiségük miatt hátrányt szenvedők sérelmeit is.

Az Alapítvány különös figyelmet fordít arra, hogy a fiatal nemzedéket megismertesse a rasszizmus okozta szenvedések történetével, s felhívja figyelmüket a rasszizmus okozta embertelenségek mai, illetve jövőbeli veszélyeire. Az Alapítvány nem bal- vagy jobboldali, hanem annak a közös civil éthosznak a nevében tevékenykedik, amely elutasítja, hogy az emberi együttélés során keletkezett konfliktusok okát bármiféle faji alapú magyarázatban keresse. Ebben egyetértésre van szükség!

A Látlettel című áttekintő tanulmány – amelyet a Political Capital a Magyar Antirasszista Alapítvány felkérésére készített – a hazai előítéletesség és intolerancia helyzetét, valamint a szélsőjobboldal társadalmi hatásait elemzi. Az évi rendszerességgel készülő tanulmány saját elméleti és empirikus kutatásokra, illetve a téma hazai és nemzetközi szakirodalmának feldolgozására alapozva átfogóan mutatja be a mai hazai előítéletek megjelenési formáit, különböző „arcait”, és elemzi a nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek nevezhető hazai előítéletességben rejlő társadalmi veszélyeket. A tanulmány ugyanakkor nem elméleti, hanem gyakorlati célokat szolgál: az átfogó helyzetértékelésből kiindulva javaslatokat fogalmaz meg a társadalmi szereplők (civil szervezetek, oktatási szereplők, média, pártok, jogalkotók és jogalkalmazók) számára. Meggyőződésünk, hogy az előítéletek maguk is tanult társadalmi „termékek”, tehát módosíthatóak, gyengíthetőek, megjelenésük visszaszorítható.

A Látlettel 2008 szerint az utóbbi két év eseményei a hazai antiszemita és rasszista közbeszédben minőségi változást eredményeztek. A 2006 ősze óta tapasztalható szélsőjobboldali akciók, az Olaszliszván történetet követő rasszista reakciók, illetve a Magyar Gárda színrelépése olyan gátakat szakítottak át a hazai nyilvánosságban, amelyek az előítéletek nyílt artikulálódását korábban jelentősen visszafogták. Ez nagymértékben növelte hazánkban a szélsőjobboldal potenciális társadalmi bázisát és politikai mozgásterét. A romák és nem romák közötti ellentét mára egyértelműen hazánk legfontosabb társadalmi konfliktusává vált. A jelenlegi helyzet nem a kibontakozás felé halad, ami egyszerre köszönhető a parlamenti pártok struccpolitikájának, a megfelelő kormányzati programok hiányának, a Magyar Gárda agresszív szimbolikus fellépéseinek, továbbá a hazai cigányság gyenge identitásának és ezzel összefüggő alacsony szervezethezességének.

